

Βρυξέλλες, 17 Μαΐου 2023
(OR. en)

9263/23

LIMITE

JUSTCIV 67
FREMP 140
AUDIO 45
JAI 600
CODEC 835

Διοργανικός φάκελος:
2022/0117(COD)

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας: Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου

Αποδέκτης: Επιτροπή των Μονίμων Αντιπροσώπων / Συμβούλιο

αριθ. προηγ. εγγρ.: 8604/23 INIT

Αριθ. εγγρ. Επιτρ.: 8529 2022 INIT + ADD 1

Θέμα: Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την προστασία των προσώπων που προβαίνουν σε ενέργειες συμμετοχής του κοινού από προδήλως αβάσιμες ή καταχρηστικές δικαστικές διαδικασίες («στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού»)
– Γενική προσέγγιση

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Στις 27 Απριλίου 2022, η Επιτροπή εξέδωσε την πρόταση οδηγίας για την προστασία των προσώπων που προβαίνουν σε ενέργειες συμμετοχής του κοινού από προδήλως αβάσιμες ή καταχρηστικές δικαστικές διαδικασίες («στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού»)¹ και τη σύσταση σχετικά με την προστασία των δημοσιογράφων και των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από προδήλως αβάσιμες ή καταχρηστικές δικαστικές διαδικασίες προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού («στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού»)².

¹ 8529/22

² C(2022) 2428 final

2. Η πρόταση οδηγίας είναι μία από τις πρωτοβουλίες που προβλέπει το σχέδιο δράσης για την ευρωπαϊκή δημοκρατία³, το οποίο αποσκοπεί στην ενίσχυση της ελευθερίας και της πολυφωνίας των μέσων ενημέρωσης. Η πρόταση ερείδεται στο άρθρο 81 παράγραφος 2 στοιχείο στ) της ΣΛΕΕ και παρέχει στους δημοσιογράφους, στους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και σε άλλους που συμμετέχουν ενεργά στον δημόσιο διάλογο τα κατάλληλα νομικά μέσα έναντι αγωγών που αποσκοπούν στον εκφοβισμό και τη φίμωσή τους. Σκοπός της οδηγίας είναι η πρόβλεψη δικονομικών εγγυήσεων σε αστικές υποθέσεις με διασυνοριακές επιπτώσεις.
3. Στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, η Επιτροπή Νομικών Θεμάτων (JURI) είναι η κυρίως αρμόδια επιτροπή, σε συνεργασία με την Επιτροπή Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων (LIBE), ενώ η γνωμοδοτική επιτροπή είναι η Επιτροπή Πολιτισμού και Παιδείας (CULT). Εισηγητής του φακέλου είναι ο κ. Tiemo Wölken (S&D, Γερμανία), ο οποίος παρουσίασε το σχέδιο έκθεσής του στην επιτροπή JURI στις 2 Μαρτίου 2023.
4. Στις 26 Οκτωβρίου 2022, η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή γνωμοδότησε⁴ επί της πρότασης.

II. ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

5. Στο Συμβούλιο, η πρόταση εξετάστηκε από την Ομάδα «Θέματα αστικού δικαίου» (SLAPP) (εφεξής: Ομάδα SLAPP). Κατά τη συνεδρίαση της Ομάδας SLAPP στις 13 Μαΐου 2022, η Επιτροπή παρουσίασε την πρόταση οδηγίας κατά των στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού, το συνοδευτικό έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής⁵ και τη σύσταση κατά των στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού.

³ COM(2020) 790 final

⁴ SOC/734-EESC-2022

⁵ 8529/22 ADD 1

6. Η κατ' άρθρο εξέταση της πρότασης άρχισε κατά τη διάρκεια της γαλλικής Προεδρίας και συνεχίστηκε κατά την τσεχική Προεδρία στις συνεδριάσεις της Ομάδας κατά τις 24 Μαΐου, 15 Ιουνίου, 25 Ιουλίου και 9 Σεπτεμβρίου 2022.
7. Κατά τη συνεδρίαση της Ομάδας SLAPP στις 10 Οκτωβρίου 2022, η τσεχική Προεδρία παρουσίασε το αναθεωρημένο κείμενο για τα κεφάλαια I και II. Το εν λόγω συμβιβαστικό κείμενο συζητήθηκε σε δύο επόμενες συνεδριάσεις της Ομάδας και ακολούθησαν δύο αναθεωρημένες εκδόσεις. Κατά τη συνεδρίαση της Ομάδας SLAPP στις 22 Νοεμβρίου, η τσεχική Προεδρία παρουσίασε συμβιβαστική πρόταση για τα κεφάλαια III και IV.
8. Στο Συμβούλιο ΔΕΥ της 9ης Δεκεμβρίου 2022 διοργανώθηκε συζήτηση προσανατολισμού, κατά την οποία οι υπουργοί επανέλαβαν την υποστήριξή τους προς τον γενικό στόχο της πρότασης, εγείροντας παράλληλα ορισμένα βασικά ζητήματα, ιδίως την ανάγκη να διασφαλιστεί ότι διατηρείται η πρόσβαση των εναγόντων στη δικαιοσύνη.
9. Με βάση τη σαφή πολιτική καθοδήγηση που έδωσαν οι υπουργοί, η τσεχική και η σουηδική Προεδρία παρουσίασαν νέο συμβιβαστικό κείμενο για τα κεφάλαια I έως IV, το οποίο συζητήθηκε στην Ομάδα SLAPP στις 31 Ιανουαρίου και στις 17 Φεβρουαρίου 2023. Δύο άλλες συμβιβαστικές προτάσεις για ολόκληρο το κείμενο της οδηγίας αναλύθηκαν από τα κράτη μέλη στις 15 Μαρτίου και στις 18 Απριλίου 2023 αντίστοιχα.
10. Λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις των αντιπροσωπιών κατά την τελευταία αυτή συνεδρίαση της Ομάδας, η Προεδρία εξέδωσε τελική συμβιβαστική πρόταση στις 24 Απριλίου 2023 και την υπέβαλε σε άτυπη διαβούλευση. Μόνο μία αντιπροσωπία δήλωσε ότι δεν είναι σε θέση να υποστηρίξει το κείμενο. Δύο κράτη μέλη διατύπωσαν επιφυλάξεις εξέτασης. Λόγω της γενικής υποστήριξης όλων των άλλων αντιπροσωπιών, η Προεδρία κατέληξε στο συμπέρασμα ότι επιτεύχθηκε συμφωνία σε τεχνικό επίπεδο επί του συμβιβαστικού κειμένου ως έχει στο παράρτημα.

11. Κατά τις συζητήσεις σε τεχνικό καθώς και σε υπουργικό επίπεδο, τα κράτη μέλη εξέφρασαν υποστήριξη προς τον στόχο της οδηγίας να εξαλειφθούν τα εμπόδια στην ορθή λειτουργία των αστικών διαδικασιών, παρέχοντας παράλληλα προστασία για το δικαίωμα στην ελευθερία της έκφρασης και την ελευθερία των μέσων ενημέρωσης. Τα κράτη μέλη τόνισαν, ωστόσο, ότι οι δικονομικές εγγυήσεις που προβλέπονται στην οδηγία θα πρέπει να είναι προσεκτικά στοχοθετημένες και σύμφωνες με το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής και αμερόληπτου δικαστηρίου, προκειμένου να εξαλειφθεί ο κίνδυνος καταχρήσεων από εκείνους τους οποίους η οδηγία επιδιώκει να προστατεύσει. Επιπλέον, επισήμαναν την ανάγκη να διασφαλιστεί ότι τα μέτρα κατά των στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού δεν θα εμποδίζουν την άσκηση νόμιμων αξιώσεων ενώπιον των δικαστηρίων με συνέπεια να παραβιάζουν την πρόσβαση των εναγόντων στη δικαιοσύνη.
12. Η Προεδρία πιστεύει ότι το συμβιβαστικό κείμενο αντιμετωπίζει αυτές τις ανησυχίες και παρέχει μια προσεκτικά ισορροπημένη προσέγγιση όσον αφορά την προστασία των διακυβευόμενων θεμελιωδών δικαιωμάτων.

III. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

13. Βάσει των ανωτέρω καλείται η Επιτροπή των Μονίμων Αντιπροσώπων:
- να επιβεβαιώσει τη συμφωνία επί του κειμένου της πρότασης οδηγίας, ως έχει στο παράρτημα του παρόντος σημειώματος, και
 - να εισηγηθεί στο Συμβούλιο να καταλήξει σε γενική προσέγγιση επί του κειμένου αυτού·

καλείται το Συμβούλιο

- να καταλήξει σε γενική προσέγγιση επί του κειμένου, ως έχει στο παράρτημα του παρόντος σημειώματος, το οποίο θα αποτελέσει τη βάση για τις διαπραγματεύσεις με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στο πλαίσιο της συνήθους νομοθετικής διαδικασίας (άρθρο 294 της ΣΛΕΕ).

2022/0117 (COD)

Πρόταση

ΟΔΗΓΙΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

για την προστασία των προσώπων που προβαίνουν σε ενέργειες συμμετοχής του κοινού από προδήλως αβάσιμες αγωγές ή καταχρηστικές δικαστικές διαδικασίες («στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού»)

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 81 παράγραφος 2 στοιχείο στ),

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Κατόπιν διαβίβασης του σχεδίου νομοθετικής πράξης στα εθνικά κοινοβούλια,

Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (-1) Η Ένωση έχει θέσει ως στόχο τη διατήρηση και την ανάπτυξη της Ένωσης ως χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, στον οποίο διασφαλίζεται η ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων. Για την εγκαθίδρυση αυτού του χώρου, η Ένωση πρέπει να θεσπίσει, μεταξύ άλλων, μέτρα σχετικά με τη δικαστική συνεργασία σε αστικές υποθέσεις με διασυνοριακές επιπτώσεις, τα οποία είναι αναγκαία για την εξάλειψη των εμποδίων στην ορθή λειτουργία των αστικών διαδικασιών. Για τον σκοπό αυτόν θα πρέπει να προαχθεί, εάν είναι αναγκαίο, η συμβατότητα των κανόνων πολιτικής δικονομίας που εφαρμόζονται στα κράτη μέλη.

- (1) Το άρθρο 2 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση αναφέρει ότι η Ένωση βασίζεται στις αξίες του σεβασμού της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της ισότητας, του κράτους δικαίου, καθώς και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων των προσώπων που ανήκουν σε μειονότητες.
- (2) Το άρθρο 10 παράγραφος 3 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση αναφέρει ότι κάθε πολίτης της Ένωσης έχει το δικαίωμα να συμμετέχει στον δημοκρατικό βίο της Ένωσης. Ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: ο Χάρτης) προβλέπει, μεταξύ άλλων, το δικαίωμα στον σεβασμό της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής (άρθρο 7), το δικαίωμα στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (άρθρο 8), το δικαίωμα στην ελευθερία έκφρασης και πληροφόρησης, το οποίο περιλαμβάνει τον σεβασμό της ελευθερίας και της πολυφωνίας των μέσων μαζικής ενημέρωσης (άρθρο 11), καθώς και το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής και αμερόληπτου δικαστηρίου (άρθρο 47).
- (3) Το δικαίωμα στην ελευθερία έκφρασης και πληροφόρησης, όπως **κατοχυρώνεται** [...] στο άρθρο 11 του Χάρτη, περιλαμβάνει το δικαίωμα γνώμης και το δικαίωμα λήψης και μετάδοσης πληροφοριών και ιδεών χωρίς την ανάμειξη δημοσίων αρχών και αδιακρίτως συνόρων. Στο άρθρο 11 του Χάρτη θα πρέπει να δοθεί η έννοια και το πεδίο εφαρμογής του [...] αντίστοιχου [...] άρθρου 10 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ) σχετικά με το δικαίωμα στην ελευθερία της έκφρασης, όπως ερμηνεύεται από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ).
- (4) Σκοπός της παρούσας οδηγίας είναι **η εξάλειψη των εμποδίων όσον αφορά την ορθή λειτουργία των αστικών διαδικασιών, [...] και παράλληλα [...] η παροχή** προστασίας σε [...] φυσικά και νομικά πρόσωπα που προβαίνουν σε ενέργειες συμμετοχής του κοινού για θέματα δημοσίου συμφέροντος, ιδίως δημοσιογράφους και υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, από δικαστικές διαδικασίες οι οποίες κινούνται εναντίον τους με στόχο να τους αποτρέψουν από τη συμμετοχή στα κοινά (αναφέρονται συνήθως ως «στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού» ή «SLAPP»).

- (4α) Πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι η συμμετοχή του κοινού δεν πραγματοποιείται πάντοτε καλόπιστα. Η διάδοση παραπληροφόρησης δεν θα πρέπει να προστατεύεται από την παρούσα οδηγία. Για τον σκοπό αυτόν, οι κανόνες της παρούσας οδηγίας θα πρέπει να αφήνουν στο δικαστήριο που επιλαμβάνεται της υπόθεσης τη διακριτική ευχέρεια να εξετάζει εάν η εφαρμογή των σχετικών εγγυήσεων ενδείκνυται σε συγκεκριμένη υπόθεση. Για παράδειγμα, εάν οι ισχυρισμοί του εναγομένου είναι κατασκευασμένοι και σκοπός τους είναι να βλάψουν τη φήμη του ενάγοντος, ο εναγόμενος δεν θα πρέπει να λαμβάνει την προστασία που προβλέπεται στα κεφάλαια II, III και IV της παρούσας οδηγίας.
- (5) Οι δημοσιογράφοι διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στη διευκόλυνση του δημόσιου διαλόγου, καθώς και στη μετάδοση και την υποδοχή πληροφοριών, απόψεων και ιδεών. Θα πρέπει να μπορούν να ασκούν τις δραστηριότητές τους αποτελεσματικά, προκειμένου να διασφαλίζεται η πρόσβαση των πολιτών σε πληθώρα απόψεων στις ευρωπαϊκές δημοκρατίες. Είναι σημαντικό να παρέχεται στους δημοσιογράφους [...] ο απαραίτητος χώρος για να συμβάλλουν σε έναν ανοικτό, ελεύθερο και δίκαιο διάλογο και για να αντιμετωπίζουν την παραπληροφόρηση, τη χειραγώγηση των πληροφοριών και τις παρεμβολές. [...] Η προστασία που παρέχεται στους δημοσιογράφους στο πλαίσιο του δικαιώματος στην ελευθερία έκφρασης, σε αναγνώριση του σημαντικού ρόλου τους, υπόκειται στην προϋπόθεση ότι θα ενεργούν καλόπιστα, προκειμένου να παρέχουν ακριβείς και αξιόπιστες πληροφορίες, σύμφωνα με τη δημοσιογραφική δεοντολογία.
- (5α) Η παρούσα οδηγία δεν παρέχει ορισμό του δημοσιογράφου, καθώς σκοπός είναι η προστασία κάθε φυσικού και νομικού προσώπου που προβαίνει σε ενέργειες συμμετοχής του κοινού. Ωστόσο, θα πρέπει να υπογραμμιστεί ότι η δημοσιογραφία είναι λειτουργήμα που ασκείται από ευρύ φάσμα φορέων, μεταξύ των οποίων δημοσιογράφοι, αναλυτές, αρθρογράφοι και συντάκτες ιστολογίων, καθώς και άλλοι που δημοσιεύουν οι ίδιοι το έργο τους σε έντυπη μορφή, στο διαδίκτυο ή αλλού.

(6) Ειδικότερα, οι ερευνητές δημοσιογράφοι διαδραματίζουν βασικό ρόλο στην καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος, της διαφθοράς και του εξτρεμισμού. Το έργο τους ενέχει ιδιαίτερα μεγάλους κινδύνους και οι ίδιοι δέχονται όλο και περισσότερες επιθέσεις και μεγαλύτερη παρενόχληση. **Απαιτείται** ισχυρό σύστημα εγγυήσεων ώστε τα πρόσωπα αυτά να είναι σε θέση να εκπληρώνουν τον ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο της εποπτείας σε θέματα θεμιτού δημοσίου συμφέροντος.

(7) [...]

Οι υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων είναι άτομα, ομάδες και

[...]οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών που προάγουν και προστατεύουν τα οικουμενικά αναγνωρισμένα ανθρώπινα δικαιώματα και τις θεμελιώδεις ελευθερίες.

Εξ ορισμού, οι υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων δεσμεύονται να προάγουν και να διαφυλάσσουν τα ατομικά, πολιτικά, οικονομικά, κοινωνικά, πολιτιστικά και περιβαλλοντικά δικαιώματα και να καταπολεμήσουν τις άμεσες ή έμμεσες διακρίσεις, όπως ορίζονται στο άρθρο 21 του Χάρτη.

(7a) [...] **Αποτελεσματική προστασία δικαιούνται και άλλοι σημαντικοί συμμετέχοντες στον δημόσιο διάλογο, όπως πανεπιστημιακοί και ερευνητές, καθώς ενδέχεται να τεθούν επίσης στο στόχαστρο των στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού. Σε μια δημοκρατική κοινωνία, τα μέλη της πανεπιστημιακής κοινότητας θα πρέπει να μπορούν να συμμετέχουν στην έρευνα, τη διδασκαλία, τη μάθηση και την επικοινωνία στην κοινωνία χωρίς τον φόβο αντιποίνων.**

- (8) Σε μια υγιή και ακμάζουσα δημοκρατία είναι απαραίτητο οι πολίτες να μπορούν να συμμετέχουν ενεργά στον δημόσιο διάλογο χωρίς αθέμιτες παρεμβάσεις από δημόσιες αρχές ή άλλους ισχυρούς παράγοντες, εγχώριους ή αλλοδαπούς. Προκειμένου να διασφαλιστεί η ουσιαστική συμμετοχή, οι πολίτες πρέπει να μπορούν να έχουν πρόσβαση σε αξιόπιστες πληροφορίες, οι οποίες να τους παρέχουν τη δυνατότητα να διαμορφώνουν τις δικές τους απόψεις και να ασκούν τη δική τους κρίση σε έναν δημόσιο χώρο στον οποίο είναι δυνατόν να εκφράζονται ελεύθερα διαφορετικές απόψεις.
- (9) Για την ενίσχυση αυτού του περιβάλλοντος, είναι σημαντική η προστασία των δημοσιογράφων και των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων από δικαστικές διαδικασίες που κινούνται προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού. Οι εν λόγω δικαστικές διαδικασίες δεν κινούνται με σκοπό την πρόσβαση στη δικαιοσύνη, αλλά τη φίμωση του δημόσιου διαλόγου, κατά κανόνα μέσω παρενόχλησης και εκφοβισμού.
- (10) Οι στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού κινούνται κατά κανόνα από ισχυρές οντότητες, **όπως** [...] φυσικά πρόσωπα, ομάδες συμφερόντων που ασκούν πίεση, εταιρείες και κρατικά όργανα. Συχνά χαρακτηρίζονται από ανισορροπία ισχύος μεταξύ των διαδίκων, με τον ενάγοντα να κατέχει ισχυρότερη οικονομική ή πολιτική θέση από ό,τι ο εναγόμενος. Μολονότι **η ανισορροπία ισχύος** δεν αποτελεί [...] αναπόσπαστο στοιχείο τέτοιων υποθέσεων, όταν υφίσταται, [...] αυξάνει σημαντικά τις επίσημες συνέπειες καθώς και τα αποτρεπτικά αποτελέσματα των δικαστικών διαδικασιών που κινούνται προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού.
- (11) Οι δικαστικές διαδικασίες προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού ενδέχεται να έχουν αρνητικό αντίκτυπο στην αξιοπιστία και τη φήμη των δημοσιογράφων και των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, και **ενδέχεται** να εξαντλούν τους οικονομικούς και άλλους πόρους τους. Εξαιτίας τέτοιων διαδικασιών, η δημοσίευση πληροφοριών για θέμα δημοσίου συμφέροντος μπορεί να καθυστερήσει ή [...] να αποτραπεί **εντελώς**. Η διάρκεια των διαδικασιών και η οικονομική πίεση ενδέχεται να λειτουργούν αποθαρρυντικά για τους δημοσιογράφους και τους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Ως εκ τούτου, η ύπαρξη τέτοιου είδους πρακτικών ενδέχεται να έχει αποτρεπτικό αποτέλεσμα στο έργο των προσώπων αυτών συμβάλλοντας στην αυτολογοκρισία με σκοπό την αποτροπή ενδεχόμενων μελλοντικών δικαστικών διαδικασιών, γεγονός που έχει ως αποτέλεσμα τη συρρίκνωση του δημόσιου διαλόγου [...] εις βάρος της κοινωνίας στο σύνολό της.

- (12) Όσοι αποτελούν στόχο δικαστικών διαδικασιών που κινούνται προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού ενδέχεται να αντιμετωπίζουν πολλαπλές δικαστικές διαδικασίες ταυτόχρονα, ενίοτε σε περισσότερες της μιας έννομες τάξεις. Οι διαδικασίες που κινούνται στη δικαιοδοσία ενός κράτους μέλους κατά προσώπου [...] που έχει την κατοικία του σε άλλο κράτος μέλος είναι συνήθως περισσότερο περίπλοκες και δαπανηρές για τον εναγόμενο. Οι ενάγοντες σε δικαστικές διαδικασίες προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού ενδέχεται επίσης να χρησιμοποιούν δικονομικά μέσα για να αυξήσουν [...] τη διάρκεια και το κόστος της [...] διαφοράς [...] και για να [...] κινήσουν διαδικασίες σε δικαιοδοσία **την οποία** θεωρούν ευνοϊκή για [...] την υπόθεσή τους, **αντί [...] στη [...] δικαιοδοσία [...]** που είναι η πλέον κατάλληλη για να εκδικάσει την αγωγή. Τέτοιες πρακτικές επιφέρουν επίσης περιττές και επιζήμιες επιβαρύνσεις για τα εθνικά δικαστικά συστήματα.
- (13) Οι εγγυήσεις που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία θα πρέπει να εφαρμόζονται για κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που προβαίνει σε ενέργειες συμμετοχής του κοινού. Θα πρέπει επίσης να προστατεύουν φυσικά ή νομικά πρόσωπα τα οποία, είτε σε επαγγελματικό είτε σε προσωπικό επίπεδο, υποστηρίζουν, βοηθούν ή παρέχουν αγαθά ή υπηρεσίες σε άλλο πρόσωπο για σκοπούς που συνδέονται άμεσα με συμμετοχή του κοινού για θέμα δημοσίου συμφέροντος, **όπως οι [...]** πάροχοι διαδικτύου, οι εκδοτικοί οίκοι ή τα τυπογραφεία, που αντιμετωπίζουν ή απειλούνται με δικαστικές διαδικασίες λόγω παροχής υπηρεσιών σε [...] πρόσωπα τα οποία αποτελούν στόχο [...] δικαστικών διαδικασιών.
- (13α) Ως προδήλως αβάσιμη αγωγή μπορεί να νοηθεί μια τόσο προφανώς αβάσιμη αγωγή που δεν υπάρχει περιθώριο για καμία εύλογη αμφιβολία. Εν προκειμένω απαιτείται αξιολόγηση κατά περίπτωση για κάθε συγκεκριμένη αγωγή.**
- (14) Η παρούσα οδηγία θα πρέπει να εφαρμόζεται σε κάθε τύπο νομικής αξίωσης ή αγωγής αστικής ή εμπορικής φύσης με διασυννοριακές επιπτώσεις **που εκδικάζεται στο πλαίσιο αστικών διαδικασιών**, ανεξάρτητα από το είδος του δικαστηρίου. **Εν προκειμένω περιλαμβάνονται διαδικασίες για προσωρινά και ασφαλιστικά μέτρα, ανταγωγές ή άλλα ειδικά μέσα έννομης προστασίας τα οποία προβλέπονται σε άλλες νομικές πράξεις. [...]** Ωστόσο, **δεν θα πρέπει να εφαρμόζεται σε [...]** αστικές αξιώσεις που προβάλλονται στο πλαίσιο ποινικών διαδικασιών **και διέπονται εν όλω ή εν μέρει από το ποινικό δικονομικό δίκαιο.**

- (15) Η παρούσα οδηγία [...] δεν **θα πρέπει** να εφαρμόζεται σε αξιώσεις που απορρέουν από την ευθύνη του κράτους για πράξεις ή παραλείψεις τελούμενες κατά την άσκηση κ[...]ρατικής εξουσίας (*acta iure imperii*), ούτε σε αξιώσεις κατά υπαλλήλων που ενεργούν εξ ονόματος του κ[...]ράτους και στην ευθύνη για πράξεις δημοσίων αρχών, μεταξύ άλλων την ευθύνη δημόσιων λειτουργών. **Η παρούσα οδηγία δεν θα πρέπει να εφαρμόζεται σε ποινικές υποθέσεις ή σε διαιτησία και δεν θα πρέπει να θίγει το ποινικό δικονομικό δίκαιο.**
- (16) Ως συμμετοχή του κοινού θα πρέπει να νοείται κάθε δήλωση ή δραστηριότητα φυσικού ή νομικού προσώπου που διατυπώνεται ή πραγματοποιείται κατά την άσκηση του δικαιώματος στην ελευθερία έκφρασης και πληροφόρησης για θέμα **τρέχοντος ή μελλοντικού** δημοσίου συμφέροντος, όπως η δημιουργία, η έκθεση, η διαφήμιση, **οι δραστηριότητες εμπορικής προώθησης** ή άλλη προώθηση δημοσιογραφικών, πολιτικών, επιστημονικών, πανεπιστημιακών, καλλιτεχνικών, σχολιαστικών ή σατιρικών μηνυμάτων, δημοσιεύσεων ή έργων, καθώς και κάθε προπαρασκευαστική δραστηριότητα που συνδέεται άμεσα με αυτά. **Το μελλοντικό δημόσιο συμφέρον αναφέρεται στο γεγονός ότι ένα θέμα μπορεί να μην είναι ακόμη δημοσίου συμφέροντος, αλλά θα μπορούσε να γίνει, μόλις το κοινό ενημερωθεί σχετικά, για παράδειγμα μέσω δημοσίευσης.** Η συμμετοχή του κοινού [...] μπορεί επίσης να περιλαμβάνει δραστηριότητες που σχετίζονται με την άσκηση του δικαιώματος στην ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι και του συνέρχεσθαι ειρηνικώς, όπως είναι η διοργάνωση [...] δραστηριοτήτων άσκησης πίεσης από ομάδες συμφερόντων ή η συμμετοχή **σε αυτές**, οι διαδηλώσεις και οι διαμαρτυρίες ή δραστηριότητες που απορρέουν από την άσκηση του δικαιώματος χρηστής διοίκησης και του δικαιώματος πραγματικής προσφυγής, όπως η υποβολή καταγγελιών και αιτήσεων, [...] **αγωγές ενώπιον δικαστηρίων ή διοικητικών φορέων** καθώς και η συμμετοχή σε δημόσιες ακροάσεις.

- (16α) Η συμμετοχή του κοινού θα πρέπει επίσης να περιλαμβάνει προπαρασκευαστικές, υποστηρικτικές ή υποβοηθητικές δραστηριότητες που συνδέονται άμεσα και εγγενώς με την επίμαχη δήλωση ή δραστηριότητα [...]. **Οι εν λόγω δραστηριότητες θα πρέπει να αφορούν άμεσα συγκεκριμένη πράξη συμμετοχής του κοινού ή να βασίζονται σε συμβατική σχέση μεταξύ του πραγματικού στόχου των στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού και του προσώπου που παρέχει την προπαρασκευαστική, υποστηρικτική ή υποβοηθητική δραστηριότητα. Η άσκηση αγωγής όχι κατά δημοσιογράφου ή υπερασπιστή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, αλλά κατά της διαδικτυακής πλατφόρμας στην οποία δημοσιεύεται το έργο του ή κατά της εταιρείας που τυπώνει κείμενο ή κατά του καταστήματος που πουλάει το κείμενο μπορεί να συνιστά αποτελεσματικό τρόπο παρεμπόδισης της συμμετοχής του κοινού, καθώς χωρίς τις εν λόγω υπηρεσίες δεν μπορούν να δημοσιευθούν γνώμες και επομένως δεν μπορεί να επηρεαστεί ο δημόσιος διάλογος.**
- (16β) Επιπλέον, [...]η συμμετοχή του κοινού μπορεί να καλύπτει άλλες δραστηριότητες που αποσκοπούν στην ενημέρωση ή τον επηρεασμό της κοινής γνώμης ή στην **προώθηση** περαιτέρω ενεργειών του κοινού, συμπεριλαμβανομένων δραστηριοτήτων ιδιωτικής ή δημόσιας οντότητας για θέμα δημοσίου συμφέροντος, όπως η διοργάνωση ερευνών, μελετών, εκστρατειών ή άλλων συλλογικών δράσεων ή η συμμετοχή σε αυτές.
- (17) [...]
- (18) Η έννοια του θέματος δημοσίου συμφέροντος θα πρέπει επίσης να περιλαμβάνει την ποιότητα, την ασφάλεια ή άλλες σχετικές πτυχές αγαθών, προϊόντων ή υπηρεσιών όταν τα θέματα αυτά αφορούν τη δημόσια υγεία, την ασφάλεια, το περιβάλλον, το κλίμα ή την άσκηση θεμελιωδών δικαιωμάτων. Μια αμιγώς ατομική διαφορά μεταξύ καταναλωτή και κατασκευαστή ή παρόχου υπηρεσιών σχετικά με ένα αγαθό, ένα προϊόν ή μια υπηρεσία θα πρέπει να καλύπτεται μόνον **σε περίπτωση που** [...] η υπόθεση περιέχει στοιχείο δημοσίου συμφέροντος, για παράδειγμα **όταν** αφορά [...] προϊόν ή υπηρεσία που δεν συμμορφώνεται με τα περιβαλλοντικά πρότυπα ή τα πρότυπα ασφάλειας.

- (19) Οι δραστηριότητες **δημόσιας προσωπικότητας** [...] **θα πρέπει** [...] επίσης να **εκλαμβάνονται ως** θέματα δημοσίου συμφέροντος, **καθώς** [...] το κοινό μπορεί να έχει θεμιτό ενδιαφέρον για **αυτές**. Ωστόσο, δεν υπάρχει θεμιτό ενδιαφέρον όταν ο μοναδικός σκοπός δήλωσης ή δραστηριότητας σχετικά με το εν λόγω πρόσωπο ή οντότητα είναι να ικανοποιηθεί η περιέργεια συγκεκριμένου κοινού όσον αφορά τις λεπτομέρειες της ιδιωτικής ζωής ενός προσώπου.
- (19α) **Θέματα που τελούν υπό εξέταση από νομοθετικό, εκτελεστικό ή δικαστικό όργανο ή οποιαδήποτε άλλη επίσημη διαδικασία μπορούν να αποτελούν παραδείγματα θεμάτων δημοσίου συμφέροντος. Απτά παραδείγματα τέτοιων θεμάτων θα μπορούσαν να είναι μια νομοθετική πράξη που αφορά περιβαλλοντικά πρότυπα ή την ασφάλεια προϊόντων, μια περιβαλλοντική άδεια για ρυπογόνο εργοστάσιο ή ορυχείο ή δικαστικές διαδικασίες με νομική σημασία πέραν της μεμονωμένης υπόθεσης, για παράδειγμα μια υπόθεση σχετικά με την ισότητα, τη διακριτική μεταχείριση στον χώρο εργασίας, το περιβαλλοντικό έγκλημα ή τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.**
- (19β) **Τα θέματα δημοσίου συμφέροντος ενδέχεται επίσης να αφορούν εικαζόμενα ποινικά αδικήματα, όπως η διαφθορά, η φοροδιαφυγή ή η σεξουαλική παρενόχληση.**
- (20) Οι καταχρηστικές δικαστικές διαδικασίες περιλαμβάνουν κατά κανόνα δικονομικές τακτικές που **αναπτύσσονται από τον ενάγοντα και χρησιμοποιούνται κακόπιστα, οι οποίες περιλαμβάνουν ενδεικτικά την επιλογή δικαιοδοσίας και τη χρήση στρατηγικών παρέλκυσης και [...]** επιφέρουν [...] δυσανάλογο κόστος για [...] τον εναγόμενο κατά τη διαδικασία [...]. Οι εν[...]λόγω δικονομικές τακτικές, οι οποίες συχνά **συνδυάζονται με διάφορες μορφές εκφοβισμού, παρενόχλησης ή απειλών πριν από τη διαδικασία ή κατά τη διάρκειά της, χρησιμοποιούνται από τον ενάγοντα για [...]** σκοπούς πέραν της απόκτησης πρόσβασης στη δικαιοσύνη και **αποσκοπούν στην αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού στο εκάστοτε θέμα. [...]** .

(20α) Οι αγωγές που ασκούνται στο πλαίσιο καταχρηστικών δικαστικών διαδικασιών μπορούν να είναι είτε εν όλω είτε εν μέρει αβάσιμες. Αυτό σημαίνει ότι μια αγωγή δεν χρειάζεται απαραίτητως να είναι πλήρως αβάσιμη για να θεωρηθεί η διαδικασία καταχρηστική. Για παράδειγμα, ακόμη και μια ήσσονος σημασίας παραβίαση των δικαιωμάτων της προσωπικότητας που θα μπορούσε να εγείρει μέτρια αξίωση αποζημίωσης βάσει του εφαρμοστέου δικαίου, μπορεί εντούτοις να είναι καταχρηστική, αν ζητηθεί προδήλως υπερβολικό ποσό ή επανόρθωση. Από την άλλη πλευρά, εάν σε δικαστική διαδικασία ο ενάγων προβάλλει αξιώσεις που είναι βάσιμες, η εν λόγω διαδικασία δεν θα πρέπει να θεωρηθεί καταχρηστική για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας.

(21) [...]

(22) [...]

- (23) Οι εναγόμενοι θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να υποβάλουν αίτημα για τις ακόλουθες δικονομικές εγγυήσεις: [...] παροχή εγγυοδοσίας για κάλυψη [...] **των δικαστικών εξόδων ή [...] των δικαστικών εξόδων και, κατά περίπτωση, της αποζημίωσης, [...] απόρριψη σε πρώιμο στάδιο προδήλως αβάσιμων [...] αγωγών, [...] μέσα έννομης προστασίας έναντι καταχρηστικών δικαστικών διαδικασιών (επίδικαση εξόδων[...] και επιβολή κυρώσεων ή άλλα ενδεδειγμένα μέτρα) ή ορισμένα ή όλα τα ως άνω [...]. Οι εν λόγω δικονομικές εγγυήσεις θα πρέπει να εφαρμόζονται προσεκτικά σύμφωνα με το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής και αμερόληπτου δικαστηρίου, όπως ορίζεται στο άρθρο 47 του Χάρτη, αφήνοντας σε μεμονωμένες υποθέσεις στο δικαστήριο τη διακριτική ευχέρεια να εξετάζει καταλλήλως την εκάστοτε υπόθεση και καθιστώντας με αυτόν τον τρόπο δυνατή την ταχεία απόρριψη προδήλως αβάσιμων αγωγών χωρίς να περιορίζεται η αποτελεσματική πρόσβαση στη δικαιοσύνη.**
- (23α) Τα κράτη μέλη θα πρέπει να θεσπίσουν ή να διατηρήσουν τους κανόνες σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο το δικαστήριο που επιλαμβάνεται της υπόθεσης θα πρέπει να εξετάζει τις αιτήσεις για δικονομικές εγγυήσεις. Για παράδειγμα, τα κράτη μέλη θα μπορούν να εφαρμόζουν τους υφιστάμενους κανόνες πολιτικής δικονομίας σχετικά με τον χειρισμό των αποδεικτικών στοιχείων προκειμένου να αξιολογήσουν αν πληρούνται οι προϋποθέσεις για την εφαρμογή των δικονομικών εγγυήσεων, ή θα μπορούν να θεσπίσουν ειδικούς κανόνες για τον σκοπό αυτόν. Οι εν λόγω εθνικοί κανόνες δεν θα πρέπει να καταστήσουν την άσκηση αυτών των δικονομικών εγγυήσεων αδικαιολόγητα επίμοχθη.

- (24) Σε ορισμένες καταχρηστικές δικαστικές διαδικασίες προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού, οι ενάγοντες σκοπίμως αποσύρουν ή τροποποιούν αγωγές ή δικόγραφα **προκειμένου να αποφύγουν την επιδίκαση εξόδων στον νικήσαντα διάδικο**. Η εν λόγω νομική στρατηγική **θα μπορούσε, σε ορισμένα κράτη μέλη, [...] να αποστερεί από τον εναγόμενο τη δυνατότητα να ζητήσει να του αποδοθούν [...] τα δικαστικά έξοδα**. Οι εν λόγω αποσύρσεις ή τροποποιήσεις, **εάν προβλέπονται από το εθνικό δίκαιο και όσον αφορά την ευχέρεια των διαδίκων να αποφασίζουν για τη διαδικασία**, δεν θα πρέπει να θίγουν τη δυνατότητα του [...] εναγομένου να [...] **υποβάλει αίτημα για μέσα έννομης προστασίας έναντι καταχρηστικών δικαστικών διαδικασιών, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο**. Αυτό δεν θίγει τη δυνατότητα των κρατών μελών να προβλέπουν οι **δικονομικές εγγυήσεις να μπορούν να λαμβάνονται αυτεπαγγέλτως**.
- (25) [...]
- (25a) Για την παροχή αποτελεσματικότερου επιπέδου προστασίας, οι μη κυβερνητικές οργανώσεις θα πρέπει να μπορούν να στηρίζουν τον εναγόμενο σε δικαστικές διαδικασίες που αφορούν τη συμμετοχή του κοινού. Η στήριξη αυτή θα μπορούσε, για παράδειγμα, να έχει τη μορφή παροχής πληροφοριών σχετικά με την υπόθεση, παρέμβασης υπέρ του εναγομένου στη δικαστική διαδικασία ή οποιαδήποτε άλλη μορφή, όπως προβλέπεται στο εθνικό δίκαιο. Οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες οι μη κυβερνητικές οργανώσεις θα μπορούν να στηρίζουν τον εναγόμενο και οι δικονομικές απαιτήσεις για την εν λόγω στήριξη, όπως οι προθεσμίες κατά περίπτωση, θα πρέπει να διέπονται από το εθνικό δίκαιο.

(26) Για την παροχή περαιτέρω εγγυήσεων στον εναγόμενο, θα πρέπει να υπάρχει η [...] δυνατότητα να του παρασχεθεί εγγυοδοσία με την οποία θα καλύπτονται [...] τα κατ' εκτίμησιν δικαστικά έξοδα [...] ή, κατά περίπτωση, τα κατ' εκτίμησιν δικαστικά έξοδα και η αποζημίωση. [...] **Ωστόσο, πρέπει να επιτυγχάνεται ισορροπία μεταξύ του μέτρου αυτού και του δικαιώματος πρόσβασης του ενάγοντος στη δικαιοσύνη. [...] Το επιληφθέν δικαστήριο μπορεί να κρίνει ότι ο ενάγων ενδείκνυται να παράσχει εγγυοδοσία εάν υπάρχουν στοιχεία που υποδεικνύουν ότι η διαδικασία είναι καταχρηστική ή εάν υπάρχει ο κίνδυνος να μην αποζημιωθεί ο εναγόμενος ή λαμβάνοντας υπόψη την οικονομική κατάσταση των διαδίκων ή άλλα τέτοιου είδους κριτήρια που ορίζονται στο εθνικό δίκαιο.** Η εγγυοδοσία δεν συνεπάγεται έκδοση απόφασης επί της ουσίας αλλά χρησιμεύει ως προληπτικό μέτρο **που διασφαλίζει [...]** τα αποτελέσματα τελεσίδικης απόφασης με την οποία διαπιστώνεται κατάχρηση διαδικασίας και **το οποίο καλύπτει τα έξοδα ή, εάν προβλέπεται από το εθνικό δίκαιο, τα έξοδα και την ενδεχόμενη ζημία που προκαλούνται στον εναγόμενο, ιδίως σε περίπτωση που υπάρχει κίνδυνος ανεπανόρθωτης βλάβης.** Θα πρέπει να εναπόκειται στα κράτη μέλη να αποφασίζουν εάν θα πρέπει να διατάσσεται εγγυοδοσία από το δικαστήριο αυτεπαγγέλτως ή κατόπιν αιτήματος του εναγομένου.

(26α) Η απόφαση με την οποία γίνεται δεκτή η απόρριψη σε πρώιμο στάδιο θα πρέπει να αποτελεί απόφαση επί της ουσίας, κατόπιν κατάλληλης εξέτασης. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να θεσπίσουν νέους κανόνες ή να εφαρμόζουν τους υφιστάμενους κανόνες βάσει του εθνικού δικαίου, ώστε το δικαστήριο να μπορεί να αποφασίσει [...] να απορρίψει προδήλως αβάσιμες υποθέσεις μόλις λάβει τις απαραίτητες πληροφορίες για την τεκμηρίωση της απόφασης. Η εν λόγω απόρριψη θα πρέπει να πραγματοποιείται σε όσο το δυνατόν πιο πρώιμο στάδιο της διαδικασίας, αλλά η χρονική αυτή στιγμή θα μπορεί να συμβεί οποτεδήποτε κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, ανάλογα με το πότε το δικαστήριο λαμβάνει τις εν λόγω πληροφορίες, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο. Σε περίπτωση που ο εναγόμενος έχει υποβάλει αίτημα για την απόρριψη της αγωγής ως προδήλως αβάσιμης, το δικαστήριο θα πρέπει να εξετάσει την εν λόγω αίτηση με ταχεία διαδικασία σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, προκειμένου να επισπευσθεί η αξιολόγηση του αν η αγωγή είναι προδήλως αβάσιμη, λαμβανομένων υπόψη των περιστάσεων της υπόθεσης, του δικαιώματος πραγματικής προσφυγής και του δικαιώματος αμερόληπτου δικαστηρίου. Η δυνατότητα να γίνει δεκτή η απόρριψη σε πρώιμο στάδιο δεν αποκλείει την εφαρμογή των εθνικών κανόνων που παρέχουν στα εθνικά δικαστήρια τη δυνατότητα να εκτιμούν το παραδεκτό προσφυγής ακόμη και πριν κινηθεί η διαδικασία.

(27) [...]

- (28) [...]
- (29) Για να διασφαλιστεί [...] **ότι μια** αίτηση απόρριψης σε πρώιμο στάδιο **διεκπεραιώνεται με ταχεία διαδικασία**, τα κράτη μέλη μπορούν να ορίζουν προθεσμίες για τη διεξαγωγή της ακροαματικής διαδικασίας ή για τη λήψη απόφασης από το δικαστήριο. Μπορούν επίσης να θεσπίζουν μηχανισμούς παρόμοιους με τις διαδικασίες για τα προσωρινά μέτρα. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να **επιδιώξουν** [...] να διασφαλιστεί ότι, **σε περίπτωση που** [...] ο εναγόμενος **υποβάλει αίτημα** [...] για άλλες δικονομικές εγγυήσεις, η απόφαση επί του αιτήματος λαμβάνεται επίσης με [...] **ταχεία** διαδικασία. [...]
- (30) [...]
- (30α) Η απόφαση με την οποία γίνεται δεκτή η απόρριψη σε πρώιμο στάδιο θα πρέπει να υπόκειται σε αναίρεση. Η απόφαση με την οποία δεν γίνεται δεκτή η απόρριψη σε πρώιμο στάδιο θα μπορούσε επίσης να υπόκειται σε αναίρεση σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο.**

- (31) Σε περίπτωση που το δικαστήριο διαπιστώσει ότι η διαδικασία είναι καταχρηστική, στα έξ[...].ξοδα θα πρέπει να περιλαμβάνονται όλα τα είδη δικαστικών εξόδων, συμπεριλαμβανομένων [...] των εξόδων νομικής εκπροσώπησης, στα οποία υποβλήθηκε ο εναγόμενος [...]. **Το δικαστήριο θα πρέπει να εκδίδει τις αποφάσεις για τα δικαστικά έξοδα σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο.** [...]
- (32) Η παροχή στα δικαστήρια της δυνατότητας επιβολής κυρώσεων ή άλλων ενδεδειγμένων μέτρων έχει ως κύριο στόχο να αποτρέψει δυνητικούς ενάγοντες να κινούν καταχρηστικές δικαστικές διαδικασίες προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού. **Αλλα ενδεδειγμένα μέτρα θα μπορούσαν για παράδειγμα, εάν προβλέπεται από το εθνικό δίκαιο, να είναι η αποζημίωση ή η δημοσίευση της δικαστικής απόφασης.** Σε περίπτωση που το δικαστήριο διαπιστώσει ότι η διαδικασία είναι καταχρηστική, οι[...] κυρώσεις ή τα μέτρα αυτά θα πρέπει να είναι ανάλογα με τα στοιχεία κατάχρησης που εντοπίζονται[...] και θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη το ενδεχόμενο επιζήμιου ή αποτρεπτικού αποτελέσματος της διαδικασίας για τη συμμετοχή του κοινού[...]. **Εναπόκειται στα κράτη μέλη να αποφασίσουν τον τρόπο καταβολής των χρηματικών ποσών.**

- (33) Στο διασυνοριακό πλαίσιο, είναι επίσης σημαντικό να αναγνωριστεί η απειλή των στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού που ασκούνται σε τρίτες χώρες και έχουν στόχο δημοσιογράφους, υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και άλλα πρόσωπα που προβαίνουν σε ενέργειες συμμετοχής του κοινού και τα οποία έχουν την κατοικία τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι εν λόγω αγωγές ενδέχεται να περιλαμβάνουν υπερβολικές αποζημιώσεις οι οποίες επιδικάζονται εις βάρος δημοσιογράφων, υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και άλλων προσώπων στην ΕΕ. Οι δικαστικές διαδικασίες σε τρίτες χώρες είναι περισσότερο περίπλοκες και δαπανηρές για όσους αποτελούν στόχους. Για την προστασία της δημοκρατίας και του **δικαιώματος στην** ελευθερία έκφρασης και πληροφόρησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση, καθώς και για να αποφευχθεί το ενδεχόμενο υπονόμησης των εγγυήσεων που παρέχει η παρούσα οδηγία μέσω προσφυγής σε δικαστικές διαδικασίες σε άλλες έννομες τάξεις, είναι σημαντική η παροχή προστασίας και έναντι προδήλως αβάσιμων και καταχρηστικών δικαστικών διαδικασιών που κινούνται σε τρίτες χώρες. **Τα κράτη μέλη μπορούν να επιλέξουν αν θα αρνηθούν την αναγνώριση και την εκτέλεση απόφασης τρίτης χώρας ως προδήλως αντίθετης προς τη δημόσια τάξη (ordre public) ή βάσει χωριστού λόγου άρνησης.**
- (34) Με την παρούσα οδηγία δημιουργείται νέο ειδικό κριτήριο διεθνούς δικαιοδοσίας προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι στόχοι στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού οι οποίοι έχουν την κατοικία τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση έχουν στη διάθεσή τους αποτελεσματικά μέσα έννομης προστασίας στην Ένωση έναντι καταχρηστικών δικαστικών διαδικασιών οι οποίες κινούνται ενώπιον δικαστηρίου τρίτης χώρας **από ενάγοντα που έχει την κατοικία του εκτός της Ένωσης. Το εν λόγω κριτήριο εφαρμόζεται ανεξαρτήτως του αν έχει εκδοθεί απόφαση ή του αν υπάρχει τελεσίδικη απόφαση, καθώς οι στόχοι στρατηγικών αγωγών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού μπορεί να υφίστανται ζημίες και να επωμίζονται έξοδα από την έναρξη των δικαστικών διαδικασιών και πιθανόν χωρίς να εκδοθεί καμία απόφαση, όπως στην περίπτωση απόσυρσης. Ωστόσο, τα κράτη μέλη μπορούν να αποφασίσουν να περιορίσουν την άσκηση της δικαιοδοσίας ενόσω εκκρεμούν ακόμη διαδικασίες στην τρίτη χώρα, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, για παράδειγμα προβλέποντας αναστολή της διαδικασίας στο κράτος μέλος. Το ειδικό κριτήριο δικαιοδοσίας παρέχει τη δυνατότητα στους στόχους που έχουν την κατοικία τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση να ζητήσουν από τα δικαστήρια της κατοικίας τους [...] αποζημίωση για ζημίες και έξοδα που προέκυψαν στο πλαίσιο της διαδικασίας ενώπιον του δικαστηρίου της τρίτης χώρας. [...] Σκοπός του είναι να λειτουργήσει ως αποτρεπτικό μέσο κατά των καταχρηστικών δικαστικών διαδικασιών που κινούνται σε τρίτες χώρες κατά προσώπων τα οποία έχουν την κατοικία τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση και μπορεί να εκτελεστεί, για παράδειγμα, σε περίπτωση που ενάγων, ο οποίος έχει την κατοικία του εκτός της Ένωσης, διαθέτει περιουσιακά στοιχεία στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η διάταξη αυτή δεν αφορά καθ' αυτό το εφαρμοστέο δίκαιο ούτε το ουσιαστικό δίκαιο για τις αποζημιώσεις.**

- (35) Η παρούσα οδηγία δεν θα πρέπει να θίγει την προστασία που προβλέπεται από άλλες νομικές πράξεις του ενωσιακού δικαίου ή **διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας που θεσπίζουν ευνοϊκότερους κανόνες** [...] για [...] φυσικά και νομικά πρόσωπα που προβαίνουν σε ενέργειες συμμετοχής του κοινού. Ειδικότερα, **η παρούσα οδηγία δεν αποσκοπεί στο να μειώσει ή να περιορίσει δικαιώματα όπως το δικαίωμα στην ελευθερία έκφρασης και πληροφόρησης και ουδόλως αποσκοπεί** [...] στο να θίξει την προστασία που παρέχει η οδηγία 2019/1937 σχετικά με την προστασία των προσώπων που αναφέρουν παραβιάσεις του δικαίου της Ένωσης⁶, όπως εφαρμόζεται στην εθνική νομοθεσία. Όσον αφορά περιπτώσεις που εμπίπτουν [...] στο πεδίο εφαρμογής τόσο της παρούσας οδηγίας όσο και της οδηγίας 2019/1937, θα πρέπει να [...] εφαρμόζεται η προστασία που παρέχεται από αμφότερες τις πράξεις. **Οι ευνοϊκότερες διατάξεις ενδέχεται να περιλαμβάνουν εθνικές διατάξεις που θεσπίζουν αποτελεσματικότερες δικονομικές εγγυήσεις, όπως καθεστώς ευθύνης σχετικά με το δικαίωμα στην ελευθερία έκφρασης και πληροφόρησης.**
- (36) [...] **Η** [...] σύσταση που έχει εκδώσει η Επιτροπή σχετικά με την προστασία των δημοσιογράφων και των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που προβαίνουν σε ενέργειες συμμετοχής του κοινού από προδήλως αβάσιμες ή καταχρηστικές δικαστικές διαδικασίες («στρατηγικές αγωγές προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού») [...] απευθύνεται στα κράτη μέλη και [...] παρέχει ολοκληρωμένη εργαλειοθήκη μέτρων, μεταξύ άλλων κατάρτιση, ευαισθητοποίηση, παροχή υποστήριξης σε [...] στόχους καταχρηστικών δικαστικών διαδικασιών και συλλογή δεδομένων, **και** υποβολή εκθέσεων και παρακολούθηση δικαστικών διαδικασιών που κινούνται προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού.

⁶ ΕΕ L 305 της 26.11.2019, σ. 17[...].

- (36a) Η παρούσα οδηγία συμμορφώνεται ως προς την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων και τηρεί τις αρχές που αναγνωρίζονται από τον Χάρτη και τα θεμελιώδη δικαιώματα που συνιστούν γενικές αρχές του δικαίου της Ένωσης. Κατά συνέπεια, η παρούσα οδηγία θα πρέπει να ερμηνεύεται και να εφαρμόζεται σύμφωνα με τα εν λόγω θεμελιώδη δικαιώματα, συμπεριλαμβανομένων του δικαιώματος στην ελευθερία έκφρασης και πληροφόρησης, καθώς και του δικαιώματος πραγματικής προσφυγής, αμερόληπτου δικαστηρίου και πρόσβασης στη δικαιοσύνη. Κατά την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας, όλες οι εμπλεκόμενες δημόσιες αρχές θα πρέπει να επιτυγχάνουν, σε περιπτώσεις σύγκρουσης μεταξύ των σχετικών θεμελιωδών δικαιωμάτων, δίκαιη ισορροπία μεταξύ των σχετικών δικαιωμάτων, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας.
- (37) Σύμφωνα με τα άρθρα 1 και 2 του πρωτοκόλλου αριθ. 22 σχετικά με τη θέση της Δανίας, το οποίο προσαρτάται στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Δανία δεν συμμετέχει στην έκδοση της παρούσας οδηγίας και δεν δεσμεύεται από αυτήν ούτε υπόκειται στην εφαρμογή της.
- (38) [...]
- (39) [...] Σύμφωνα με το άρθρο 3 και το άρθρο 4α παράγραφος 1 του πρωτοκόλλου αριθ. 21 για τη θέση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας όσον αφορά τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, που προσαρτάται στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Ιρλανδία γνωστοποίησε [...], με επιστολή της **6ης Ιουλίου 2022**[...], [...] την επιθυμία της να συμμετάσχει στην έκδοση και εφαρμογή της παρούσας οδηγίας, [...]

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

Γενικές διατάξεις

Άρθρο 1

Αντικείμενο

Η παρούσα οδηγία παρέχει εγγυήσεις έναντι προδήλως αβάσιμων **αγωγών** και καταχρηστικών δικαστικών διαδικασιών σε αστικές υποθέσεις με διασυνοριακές επιπτώσεις οι οποίες στρέφονται κατά φυσικών και νομικών προσώπων, ιδίως κατά δημοσιογράφων και υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, λόγω του ότι προβαίνουν σε ενέργειες συμμετοχής του κοινού.

Άρθρο 2

Πεδίο εφαρμογής

1. Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται σε υποθέσεις αστικής ή εμπορικής φύσης με διασυνοριακές επιπτώσεις που **εκδικάζονται στο πλαίσιο αστικών διαδικασιών**, ανεξάρτητα από το είδος του δικαστηρίου. Ιδίως, δεν εκτείνεται σε φορολογικές, τελωνειακές ή διοικητικές υποθέσεις ούτε σε υποθέσεις ευθύνης του κ[...]ράτους για πράξεις και παραλείψεις κατά την άσκηση της κ[...]ρατικής εξουσίας (*acta iure imperii*). **Η παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται σε ποινικές υποθέσεις ούτε στη διαιτησία και δεν θίγει το ποινικό δικονομικό δίκαιο.**

- 1α. Η παρούσα οδηγία θεσπίζει ελάχιστους κανόνες, οι οποίοι επιτρέπουν στα κράτη μέλη να θεσπίζουν ή να διατηρούν ευνοϊκότερες διατάξεις για τα πρόσωπα που προβαίνουν σε ενέργειες συμμετοχής του κοινού, συμπεριλαμβανομένων εθνικών διατάξεων που θεσπίζουν αποτελεσματικότερες δικονομικές εγγυήσεις σχετικά με το δικαίωμα στην ελευθερία έκφρασης και πληροφόρησης.

Άρθρο 3

Ορισμοί

Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

1. «**συμμετοχή του κοινού**»: κάθε δήλωση ή δραστηριότητα φυσικού ή νομικού προσώπου που διατυπώνεται ή πραγματοποιείται κατά την άσκηση του δικαιώματος στην ελευθερία έκφρασης και πληροφόρησης για θέματα δημοσίου συμφέροντος, καθώς και προπαρασκευαστικές, υποστηρικτικές ή υποβοηθητικές δράσεις που συνδέονται άμεσα με αυτές[...].
2. «**θέμα δημοσίου συμφέροντος**»: κάθε θέμα που επηρεάζει το κοινό σε τέτοιον βαθμό ώστε να του προκαλεί θεμιτό ενδιαφέρον, σε τομείς όπως:
 - α) **τα θεμελιώδη δικαιώματα**, η δημόσια υγεία, η ασφάλεια, το περιβάλλον [...] ή το κλίμα [...].
 - β) δραστηριότητες [...] δημόσιας [...] **προσωπικότητας**.

- γ) υποθέσεις που βρίσκονται υπό [...] εξέταση [...] από νομοθετικό, εκτελεστικό ή δικαστικό όργανο, ή οποιαδήποτε άλλη [...] επίσημη διαδικασία·
- δ) ισχυρισμοί περί διαφθοράς, απάτης ή άλλων ποινικών αδικημάτων [...].
- ε) δράσεις που αποσκοπούν στην [...] καταπολέμηση της παραπληροφόρησης·

3. **«καταχρηστικές δικαστικές διαδικασίες προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού»:** δικαστικές διαδικασίες [...] οι οποίες έχουν ως κύριο σκοπό τους την αποτροπή, τον περιορισμό ή την τιμωρία της συμμετοχής του κοινού και [...] κατά τις οποίες ασκούνται **αβάσιμες αγωγές** [...]. Ενδείξεις του σκοπού αυτού μπορεί να είναι:

- α) ο δυσανάλογος, υπερβολικός ή παράλογος χαρακτήρας της αγωγής ή μέρους αυτής, **περιλαμβανομένης της υπέρμετρης αξίας της διαφοράς·**
- β) η ύπαρξη πολλαπλών διαδικασιών που κινούνται από τον ενάγοντα ή συνδεδεμένους με αυτόν διαδίκους σε σχέση με παρόμοιες υποθέσεις·
- γ) ο εκφοβισμός, η παρενόχληση ή η διατύπωση απειλών από τον ενάγοντα ή τους εκπροσώπους του.

Άρθρο 4

[...]

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ

Κοινοί κανόνες για τις δικονομικές εγγυήσεις

Άρθρο 5

Αιτήσεις για την παροχή δικονομικών εγγυήσεων

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι, όπου [...] κινούνται δικαστικές διαδικασίες κατά φυσικών ή νομικών προσώπων λόγω του ότι προβαίνουν σε ενέργειες συμμετοχής του κοινού, τα εν λόγω πρόσωπα μπορούν, **σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία**, να υποβάλουν αίτηση για:
 - α) εγγυοδοσία **όπως προβλέπεται** στο [...] άρθρο 8·
 - β) απόρριψη σε πρώιμο στάδιο προδήλως αβάσιμων [...] **αγωγών όπως προβλέπεται** στο [...] κεφάλαιο ΙΙΙ·
 - γ) μέσα έννομης προστασίας έναντι καταχρηστικών δικαστικών διαδικασιών **όπως προβλέπεται στο** [...] κεφάλαιο ΙV.
2. [...]
3. Τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν ότι τα μέτρα για τις δικονομικές εγγυήσεις **που προβλέπονται στα** [...] κεφάλαια ΙΙΙ και ΙV μπορούν να λαμβάνονται αυτεπαγγέλτως από το δικαστήριο που επιλαμβάνεται της υπόθεσης.

Άρθρο 6

Μεταγενέστερη τροποποίηση της αγωγής ή των δικογράφων

Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι σε δικαστικές διαδικασίες κατά φυσικών ή νομικών προσώπων λόγω του ότι προβαίνουν σε ενέργειες συμμετοχής του κοινού οποιεσδήποτε μεταγενέστερες τροποποιήσεις των αγωγών ή των δικογράφων από τον ενάγοντα [...], συμπεριλαμβανομένης της **απόσυρσης** [...] των [...] αγωγών, δεν θίγουν τη δυνατότητα [...] του **εναγομένου να υποβάλλει αίτημα για** [...] μέσα έννομης προστασίας [...] όπως προβλέπεται στο κεφάλαιο IV, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο. Τούτο δεν θίγει το άρθρο 5 παράγραφος 3.

Άρθρο 7

[...] Υποστήριξη προς [...] τον εναγόμενο σε δικαστικές διαδικασίες

Τα κράτη μέλη [...] διασφαλίζουν ότι το δικαστήριο που επιλαμβάνεται δικαστικής διαδικασίας η οποία κινείται κατά φυσικών ή νομικών προσώπων λόγω του ότι προβαίνουν σε ενέργειες συμμετοχής του κοινού μπορεί να αποδεχτεί ότι μη κυβερνητικές οργανώσεις [...] **υποστηρίζουν** [...] τον εναγόμενο στην εν λόγω δικαστική διαδικασία σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο [...].

Άρθρο 8

Εγγυοδοσία

Τα κράτη [...] **μέλη** διασφαλίζουν ότι σε δικαστικές διαδικασίες που **κινούνται** κατά φυσικών ή νομικών προσώπων λόγω του ότι **προβαίνουν** σε ενέργειες συμμετοχής του κοινού, το επιληφθέν δικαστήριο [...] **δύναται, με την επιφύλαξη του δικαιώματος της πρόσβασης στη δικαιοσύνη, να απαιτεί** από τον ενάγοντα [...] την παροχή εγγυοδοσίας για τα **δικαστικά έξοδα** [...] ή, **εάν προβλέπεται από το εθνικό δίκαιο, για τα δικαστικά έξοδα** [...] και την αποζημίωση, εάν κρίνει ότι η εν λόγω εγγυοδοσία είναι σκόπιμη [...].

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ

Απόρριψη σε πρώιμο στάδιο προδήλως αβάσιμων [...] αγωγών

Άρθρο 9

Απόρριψη σε πρώιμο στάδιο

1. Τα κράτη μέλη [...] **μεριμνούν ώστε** τα δικαστήρια **να μπορούν** [...] να απορρίπτουν, **μετά από κατάλληλη εξέταση, [...] αγωγές** προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού ως προδήλως αβάσιμες **σε όσο το δυνατόν πιο πρώιμο στάδιο σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο.**

2. [...]

Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε η εξέταση της αίτησης απόρριψης σε πρώιμο στάδιο να πραγματοποιείται στο πλαίσιο ταχείας διαδικασίας σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, λαμβανομένων υπόψη των περιστάσεων της υπόθεσης, καθώς και του δικαιώματος πραγματικής προσφυγής και αμερόληπτου δικαστηρίου.

Άρθρο 10

[...]

Άρθρο 11

[...]

Άρθρο 12

[...] Τεκμηρίωση αγωγών

Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι, σε περίπτωση που ο εναγόμενος αιτηθεί απόρριψη σε πρώιμο στάδιο, εναπόκειται στον ενάγοντα **να τεκμηριώσει την αγωγή του ώστε να μπορέσει το δικαστήριο να αξιολογήσει αν [...]** δεν είναι προδήλως αβάσιμη.

Άρθρο 13

Ένδικα μέσα

Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι η απόφαση με την οποία [...] γίνεται δεκτή η απόρριψη σε πρώιμο στάδιο σύμφωνα με το άρθρο 9 υπόκειται σε ένδικα μέσα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV

Μέσα έννομης προστασίας έναντι καταχρηστικών δικαστικών διαδικασιών

Άρθρο 14

Επίδραση των εξόδων

Τα κράτη μέλη [...] διασφαλίζουν ότι ο ενάγων που έχει κινήσει καταχρηστική δικαστική διαδικασία προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού μπορεί να καταδικαστεί [...] **σε όλα τα είδη των δικαστικών εξόδων που προβλέπει το εθνικό δίκαιο** [...], συμπεριλαμβανομένων [...] των εξόδων νομικής εκπροσώπησης, στα οποία υποβλήθηκε ο εναγόμενος [...].

Άρθρο 15

[...]

Άρθρο 16

Κυρώσεις [...] ή άλλα ενδεδειγμένα μέτρα

Τα κράτη μέλη [...] **μεριμνούν ώστε** τα δικαστήρια που επιλαμβάνονται καταχρηστικών δικαστικών διαδικασιών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού [...] **δύνανται να** επιβάλλουν αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές κυρώσεις, **ή άλλα ενδεδειγμένα μέτρα** στον διάδικο που κίνησε την εν λόγω διαδικασία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ V

Προστασία έναντι δικαστικών αποφάσεων που εκδίδονται σε τρίτες χώρες

Άρθρο 17

Λόγοι άρνησης αναγνώρισης και εκτέλεσης δικαστικής απόφασης που έχει εκδοθεί σε τρίτη χώρα

Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι η αναγνώριση και η εκτέλεση δικαστικής απόφασης που έχει εκδοθεί σε τρίτη χώρα στο πλαίσιο δικαστικής διαδικασίας [...] **προς αποθάρρυνση** της συμμετοχής του κοινού από φυσικό ή νομικό πρόσωπο που έχει την κατοικία του σε κράτος μέλος, απορρίπτεται [...] εφόσον η εν λόγω διαδικασία [...] **κρίνεται** προδήλως αβάσιμη ή καταχρηστική [...] **σύμφωνα με το δίκαιο** του κράτους μέλους **στο οποίο** [...] ζητείται η αναγνώριση ή η εκτέλεση [...].

Δικαιοδοσία για αγωγές [...] που σχετίζονται με [...] δικαστικές διαδικασίες σε τρίτες χώρες

1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι, όταν έχουν κινηθεί καταχρηστικές δικαστικές διαδικασίες [...] προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού, από ενάγοντα που έχει την κατοικία του εκτός της Ένωσης ενώπιον δικαστηρίου τρίτης χώρας, κατά φυσικού ή νομικού προσώπου που έχει την κατοικία του σε κράτος μέλος, το πρόσωπο αυτό μπορεί να ζητήσει, ενώπιον των δικαστηρίων του τόπου κατοικίας του, αποζημίωση [...] για τη ζημία και τα έξοδα που συνδέονται με τη διαδικασία που έχει κινηθεί ενώπιον του δικαστηρίου της τρίτης χώρας[...].
2. Τα κράτη μέλη μπορούν να περιορίσουν την άσκηση της δικαιοδοσίας ενόσω εκκρεμούν ακόμη διαδικασίες στην τρίτη χώρα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VI

Τελικές διατάξεις

Άρθρο 19

Σχέσεις με διμερείς και πολυμερείς [...] σ[...] υμβάσεις και συμφωνίες

Η παρούσα οδηγία δεν θίγει την εφαρμογή [...] **διμερών και πολυμερών συμβάσεων και συμφωνιών μεταξύ τρίτου κράτους και της Ένωσης ή κράτους μέλους που έχουν συναφθεί πριν από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της παρούσας οδηγίας**[...].

Άρθρο 20

Επανεξέταση

Τα κράτη μέλη παρέχουν στην Επιτροπή [...] **τα διαθέσιμα στοιχεία** όσον αφορά την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας έως την/τις ... [**πέντε** [...] *έτη από την ημερομηνία μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο*]. Με βάση τις παρασχεθείσες πληροφορίες η Επιτροπή υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας το αργότερο έως την/τις ... [**έξι** [...] *έτη από την ημερομηνία μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο*]. Η έκθεση περιέχει αξιολόγηση της εξέλιξης των καταχρηστικών δικαστικών διαδικασιών προς αποθάρρυνση της συμμετοχής του κοινού καθώς και του αντικτύπου της παρούσας οδηγίας στα κράτη μέλη. Αν κρίνεται απαραίτητο, η έκθεση συνοδεύεται από προτάσεις τροποποίησης της παρούσας οδηγίας.

Μεταφορά στο εθνικό δίκαιο

1. Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν με την παρούσα οδηγία το αργότερο έως την/τις ... *[...]* **τρία έτη από την έναρξη ισχύος της παρούσας οδηγίας**. Ανακοινώνουν αμέσως στην Επιτροπή το κείμενο των εν λόγω διατάξεων.

Οι διατάξεις αυτές, όταν θεσπίζονται από κράτη μέλη, περιέχουν αναφορά στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από την αναφορά αυτή κατά την επίσημη δημοσίευσή τους. Ο τρόπος πραγματοποίησης αυτής της αναφοράς καθορίζεται από τα κράτη μέλη.

2. Τα κράτη μέλη ανακοινώνουν στην Επιτροπή το κείμενο των ουσιωδών διατάξεων εθνικού δικαίου, τις οποίες θεσπίζουν στον τομέα που διέπεται από την παρούσα οδηγία.

Άρθρο 22

Έναρξη ισχύος

Η παρούσα οδηγία αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή της στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Άρθρο 23

Αποδέκτες

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη.

Βρυξέλλες,

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Ο Πρόεδρος / Η Πρόεδρος

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος / Η Πρόεδρος